

πρὸ παντός, καὶ μελετητῆς φιλοπονώτατος, ἐπεδόθη δλοφύχως εἰς τὴν ἔρευναν τῆς τόσοσ σκοτεινῆς ἱστορίας καὶ λαογραφίας τῆς Ἡπειροῦ καταστάς ὁ εἰδικώτερος Ἡπειρογράφος καθὸ περιελθὼν καὶ μελετήσας τὴν Ἡπειρον ἐθνολογικῶς, ἱστορικῶς, κοινωνικῶς. Πλείστας σχετικὰς πραγματείας ἔγραψε ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Θεσπρωτός» εἰς τὴν τότε περισπούδαστον «Πανδῶραν», αἵτινες καὶ ὑπὸ ξένων σοφῶν ἐκρίθησαν ἰδίας προσοχῆς ἄξιαι. Ἐξέδωκε τὴν μοναδικὴν δῖτομον «Χρονογραφίαν τῆς Ἡπειροῦ» τὸ 1856, ἣτις ἐφώτισε πράγματι καὶ φωτίζει πάντας τοὺς ξένους περὶ αὐτῆς ἱστοριογράφους, τὸ «Μαντεῖον τῆς Δωδώνης» τῆ 1861, τὸ «Παρομιαστήριον τῆς Ἡπειροῦ» καὶ πλείστας μονογραφίας, οἵαι αἱ «Περὶ Κουτσοβλάχων» — «Περὶ Ἀλβανῶν» — «Περὶ Κορυτζᾶς» — «Περὶ Ἀχρίδος» — «Περὶ Ἀμβρακίας» — «Περὶ δσίου Νεῖλου τοῦ Ἐριχιώτου» κλπ. κλπ. Ἀλλὰ τὸ πλείστον καὶ κράτιστον μέρος τῶν πολυτίμων συγγραφῶν του ἔμεινεν ἀνέκδοτον ἀποτελοῦν δλόκληρον βιβλιοθήκην, εὐλαβῶς δὲ διατηρούμενον ὑπὸ τῶν ἐπίσης ἀξίῶν αὐτοῦ τέκνων. Ἐξ αὐτῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἐξεδόθησαν, ἐπεξεργασμένα καὶ συμπεπληρωμένα ὑπὸ τῶν προῶρος ἀτυχῶς θανόντων υἱῶν του Σπυρίδωνος καὶ Κωνσταντίνου, τὰ «Δημοτικὰ Ἔσματα» τῆς Ἡπειροῦ, θαυμασία συλλογὴ ἐκ τῆς πλουσιωτάτης λαϊκῆς ἠπειρωτικῆς μούσης, ἡ «Ἱστορία τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ», ἔργον πλήρες ἱστορικῶν κειμηλίων, μετὰ προλόγου ἐμβριβοῦς τοῦ ἐκδόντος υἱοῦ του Σπυρίδωνος περὶ τοῦ καὶ νῦν φλέγοντος Ἡπειροαλβανικοῦ ζητήματος καὶ τὸ «Ἡπειρωτικὸν Γλωσσάριον», περὶ οὗ ἐνθουσιωδῶς ἀπεφάνθη ἡ Γλωσσικὴ Ἑταιρία ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Δ' Διαγωνισμοῦ τῆς διὰ τοῦ σοφοῦ αὐτῆς κριτοῦ κ. Γ. Κατζιδάκη.

Μεταξὺ τῶν ἀνεκδότων του μνημονεύομεν τὴν μεγάλην τρίτομον «Περιγραφὴν τῆς Ἡπειροῦ» — τὴν «Ἐθιμογραφίαν τῆς Ἡπειροῦ» — «Πλήρη Βιογραφίαν» 400 περίπου λογίων Ἡπειρωτῶν ἐπὶ τῆς τουρκικῆς κατακτῆσεως καὶ ἐντεῦθεν — «Περὶ τῆς φυλῆς τοῦ Σκεπετάρ, ἣτοι τῶν Ἀλβανῶν» καὶ ἄλλα, τῶν ὁποίων ἡ ἔκδοσις θὰ ἦτο πολῦτιμος συμβολὴ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν.

Τοιοῦτος ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὁ εὐρυμαθῆς καὶ χαλκέντερος σοφὸς ἱστοριογράφος, ὁ τιμήσας τὴν Ἡπειρον καὶ ἀφιερώσας ὑπὲρ αὐτῆς δλόκληρον ζωὴν πλήρη δράσεως καὶ ἐθνωφελοῦς δημιουργίας.

Ἀλβανικὰ Κουλουβάχατα

ΔΥΟ Κυβερνήσεις ἔγιναν ἐκεῖ στὴν Ἀλβανία
 κ' ἡ μία τώρα πολεμᾷ τὴν ἄλλη μὲ μανία.
 Γι' αὐτὸ καὶ στὴ σημαία τους δικέφαλο εἶχαν βάλει:
 τὸ ἓνα τὸ κεφάλι του νὰ τρώῃ τ' ἄλλο κεφάλι!

(Ὀκτώβριος, 1913)

Ο ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ